

Sygn. akt III USK 582/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle

o rentę socjalną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 października 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 5 lipca 2021 r., sygn. akt III AUa 294/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża J.C. kosztami postępowania kasacyjnego strony pozwanej,**
- 3. adw. A.L. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 5 lipca 2021 r. oddalił apelację J. C. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z 20 stycznia 2021 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle z 3

listopada 2016 r., odmawiającej mu prawa do renty socjalnej wobec niestwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa procesowego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniesiono, że istnieje konieczność rozpatrzenia „kwestii prawnej a mianowicie naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającego na przyjęciu przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane. Skarżący wskazał, że prawidłowa analiza materiału zgromadzonego w sprawie powinna doprowadzić sąd drugiej instancji do dokładnie odmiennych ustaleń niż te, które poczynił sąd pierwszej instancji”.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uprawnia stwierdzenie, że skarżący odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż jest to jedyna podstawa przedsądu, która ma na uwadze indywidualny interes skarżącego w przyjęciu jego skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pozostałe podstawy przedsądu mają charakter uniwersalny, czyli istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) albo potrzebę kwalifikowanej wykładni prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) i do tych podstaw skarżący nie odwołuje się. Nie wskazuje również na nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Skarżący we wniosku nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu, gdyż nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) i dlatego wniosek nie został uwzględniony.

Negatywna ocena wynika z braku w zgłoszonej podstawie przedsądu zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego. Chodzi o to, że w sprawie

zakończonych wyrokiem o wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż określa uprawnienie do świadczenia i jego przesłanki.

W tej sprawie przedmiotem sporu było prawo do renty socjalnej określone w art. 4 ustawy o rencie socjalnej. Warunkiem przyznania renty socjalnej jest całkowita niezdolność do pracy. Chodzi o całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach (w zw. z art. 15 ustawy o rencie socjalnej). Niezdolność od pracy to nie tylko sfera stanu faktycznego. Niezdolność do pracy to także kwalifikacja (kategoria) prawa materialnego. Znaczenie ma bowiem prawne a nie potoczne rozumienie niezdolności do pracy. Prawne pojęcie niezdolności do pracy stanowi też punkt odniesienia dla lekarzy orzeczników, organu rentowego, biegłych i sądu ubezpieczeń społecznych.

Rzecz zatem w tym, że skoro we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak jest zarzutu naruszenia prawa materialnego, to nie można ocenić czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z tej przyczyny, że nie wystarczają zarzuty procesowe zgłoszone we wniosku. Ocena zasadności tych zarzutów musi mieć za punkt odniesienia przepisy prawa materialnego. Taką miarą ocenia się zarzuty procesowe podstaw kasacyjnych, gdyż ich zasadność ocenia się wpływem uchybienia na wynik sprawy. O wyniku sprawy zakończonych wyrokiem decyduje właśnie prawo materialne, czyli określające sporne prawo i jego przesłanki, w tym przypadku stopień całkowitej niezdolności do pracy. Skoro taką miarą ocenia się zarzut procesowy podstawy kasacyjnej, czyli przyjmując za punkt odniesienia prawo materialne (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), to jest ona tym bardziej aktualna w odniesieniu do zarzutów procesowych szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem znaczenie ma dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Wniosek nie wykazuje takiej zasadności właśnie z tej przyczyny, że nie zarzuca naruszenia prawa materialnego. Nie można zatem stwierdzić oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nawet przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zmieniłoby tej oceny, gdyż Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę tylko w granicach zarzutów jej podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), a to oznacza, iż zarzuty procesowe nie są wystarczające, gdy w skardze brak jest zarzutów dotyczących prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Pozwany nie bez racji zwrócił na to uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną. Taka bowiem wykładnia utrwalona jest w orzecznictwie. Przyjmuje się bowiem, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy. Stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący musi więc wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy wpływ ten był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 września 2020 r., III PK 188/19).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze wynik sprawy i niepowodzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach z urzędu orzeczono na podstawie § 2 pkt 1, § 3, § 4 ust. 3, § 15 ust. 2, § 15 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

[as]